

Меморіальну дошку відкрили на честь репресованих школярів

З Рівненської школою-лицеєм №2 пов'язана незвична і доволі промовиста за любов'ю до України історія – у навчальному закладі у 40-х роках минулого століття діяла українська молодіжна організація, яка випускала підпільний журнал, поширювала заборонені українські книги... Наразі на честь цієї молодіжної організації на фасаді навчального закладу відкрито пам'ятну меморіальну дошку.

На урочистому заході були присутні безпосередні учасники, дослідники тих далеких подій. Зокрема, Володимир Кулій, Наталя Негребецька, котра написала книгу про події 1949 року в Рівному.

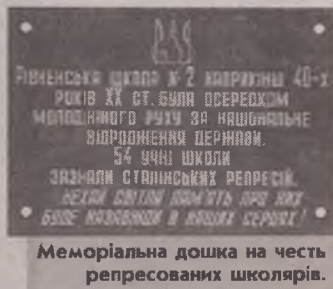
Керуючись почуттям національної гідності, старшокласники школи № 2 міста Рівного в другій половині сорокових років створили українську молодіжну організацію. Одним із найактивніших її зачинателів та керівників став уродженець Рівного Ярослав Клепач. На початках діяльності організації її учасників поєднав випуск журналу під назвою "Зов крові".

Журнал, друкований на машинці, випускався один раз на місяць у 15 екземплярах. Зазвичай його вихід у світ приурочувався до релігійних чи радянських свят, і це давало змогу маскувати в ньому націоналістичні погляди. Прикметно, що на останній сторінці журналу було написано "Прочитавши, передай іншому", таким чином він переходив із рук у руки і

набирав популярності.

Подібним чином поширювати націоналістичних настроїв серед школярів містечок та сіл Рівненщини вирішили й організатори іншого журналу. Назвали його "Зорею".

– Попри наші плани-задуми випускати журнал щомісяця, – розповідає один із його організаторів, колишній учень рівненської школи №2 Володимир Кулій, – вийшов у світ тільки один номер часопису. Журнал писали від руки друкованими буквами, об'єм його становив близько 20 сторінок, на яких було вміщено статті, вірші, малюнки. Так, стаття "Воля народам! Воля людині" закликала до боротьби: "Боротьба українського народу за



Українську самостійну державу – це свята справедлива боротьба за самі рідні наші інтереси". Зрозуміло, що на такі заклики не могла не відреагувати тодішня влада, якби довідалась про них. Зрештою таки довідалась. Як пізніше з'ясувалося, через одного нашого "однокашника" – зрадника. Відповідно почався пошук доказів про причетність до націоналістичної організації. Перший обшук у нашій хаті зро-



Учасник української націоналістичної молодіжної організації Володимир Кулій.

били 22 березня 1948 року. Я й досі дивуюся, як енкаведистські нишпорки тоді не знайшли партитуру другого номера журналу, адже вона лежала зверху на етажерці. А, можливо, саме тому й не знайшли... Зрештою, начальник міського обшуку (22 липня), після незаперечних доказів моєї причетності до націоналістичної групи школярів "Нескорені" відбулося судилище. Як наслідок – в'язниця і табори. Виселенню підпали й мої батьки – до міста Томськ. Амністії дочекався уже

після смерті Сталіна.

Загалом у 1948-49 роках за антирадянську діяльність, зберігання націоналістичної літератури, недонесення до відповідальності було притягнуто 36 рівненських старшокласників. А найбільше покарання чекало на Степана Куйбіду, В'ячеслава Новака, Бориса Рудакова та Людмилу Негребецьку. Їх особлива нарада при Міністрі державної безпеки СРСР засудила на 10 років ВТТ кожного. Ярослав Клепач, Лідія Дзівак, Олександр Омельчук, Микола Негребецький "отримали" по 8 років ВТТ. Георгій Безсонов, Володимир Кулій – по 5 років ВТТ. І цей список мав велике продовження.